

LAKIALOITE 79/1999 vp

Laki työ sopimuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Työsopimuslakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että vuokratyösuhteissa olevien työsuhteet ja

niiden ehdot tulisivat nykyistä paremmin turvatuiksi.

PERUSTELUT

Työssä olevasta työvoimasta noin 0,5—1,0 % on tällä hetkellä ns. vuokratyösuhteessa, jossa työntekijän varsinainen työnantaja on eri taho kuin työsuoritusta tarvitseva vuokraaja- eli käyttäjätyönantaja. Vuokratyön osuus on ollut viime vuosina kasvussa. Osuuden kasvua on osaltaan selittänyt vuokratyösuhteen joustavuus käyttäjän kannalta: toivottu työsuoritus on saatu tehtyä, mutta työnantajan velvollisuudet on voitu suurelta osin siirtää toisaalle. Työvoiman vuokrausliiketoiminnan harjoittaja on puolestaan voinut keskittyä omalle toimialalleen jättäen varsinaisen työnjohdon käyttäjätyönantajan vastuulle. Kansainvälisten esimerkkien mukaan vuokratyön suosio voi nykyisestääänkin vielä kasvaa: Yhdysvalloissa vuokratyötä tekee noin 1,5 % työvoimasta, Isossa-Britanniassa ja Hollannissa 2 % työvoimasta.

Vuokratyön taloudellisten etujen vastapainona on lukuisia sosiaalisia ja taloudellisiakin haittoja. Vuokratyösuhteet ovat pääsääntöisesti määräaikaisia. Työn määräaikaisuus vaikeuttaa työntekijän elämänhallintaa ja heikentää tämän sosiaalista turvallisuutta. Työpaikoilla vuokratyötä tekevät ovat eri asemassa kuin käyttäjätyönantajan palveluksessa olevat: lomat, palkkaus, muut työsuhteen ehdot ja myös työntekijän

sosiaalinen asema työyhteisössä on erilainen ja useimmissa tapauksissa heikompi.

Työntekijää koskevien sosiaalisten ongelmien lisäksi on syytä ottaa huomioon työnantajalle ja välillisesti koko kansantaloudelle koituvat kustannukset. Vuokratyöntekijä ei luonnollisesti ole koskaan samalla tavoin sitoutunut työnantajaansa tai työhönsä kuin käyttäjätyönantajan palveluksessa oleva työntekijä. Motivaatio itsensä kehittämiseen, työssä oppimiseen ja työyhteisön tulostavoitteen sisäistämiseen on heikko. Työtä tehdään palkan edestä, kun tänä päivänä useimmat palveluiden, suunnittelun, tuotannon, hallinnon ja muissakin töissä parhaat suoritukset ovat mahdollisia vain omakohtaisen sitoutumisen ja siitä kasvavan luovuuden kautta. Yksittäisen työntekijän psyykkisen ja sosiaalisen tilan ohella on otettava huomioon myös koko työyhteisön dynamiikka: työpaikasta, jossa henkilöistä osa on ulkopuolisia, ei muodostu työyhteisöä.

Vuokratyön käytön etujen vuoksi sen kieltäminen tai sen voimakas rajoittaminen ei ole tarkoituksenmukaista. Sitä vastoin säätelyllä on puututtava vuokratyön epäkohtiin, etenkin silloin, kun sen käytön perusteena on työnantajan velvollisuuksien kiertämisellä aikaan saatavat säästöt. Vuokratyön käytön säätelyä onkin to-

teutettu sekä kansallisilla että EU-tason säädöksillä. Lainsäädännöstä on kuitenkin puuttunut työehtoja koskeva yleissäädös.

Yleisen vuokratyösäädöksen tarpeellisuus on käynyt ajankohtaiseksi eräiden alioikeuksien todettua päätöksissään vuokratyön ehtojen olevan

työsopimuslain 17 §:n 1 momenttiin sisältyvän yleissitovuussuojan ulkopuolella.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

työsopimuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

lisätään 30 päivänä huhtikuuta 1970 annetun työsopimuslain (320/1970) 17 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 611/1986, 935/1987 ja 402/1998, uusi 6 momentti, jolloin nykyinen 6 momentti siirtyy 7 momentiksi, seuraavasti:

17 §

Yleissäännös työnantajan velvollisuuksista

käyttäjätönantajan palveluksessa, ellei työehtosopimuksesta muuta johdu.

Vuokratyön teettämisessä on noudatettava samoja palkka- ja muita työsuhteen ehtoja kuin

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2000.

Helsingissä 10 päivänä kesäkuuta 1999

Marjaana Koskinen /sd
Esa Lahtela /sd
Pirkko Peltomo /sd
Janina Andersson /vihr
Lauri Kähkönen /sd
Saara Karhu /sd
Erkki Kanerva /sd
Klaus Hellberg /sd
Ulla Juurola /sd
Tapio Karjalainen /sd
Kimmo Kiljunen /sd
Matti Kangas /vas
Marjatta Vehkaoja /sd
Tuula Haatainen /sd
Harry Wallin /sd
Tero Rönni /sd
Susanna Rahkonen /sd
Matti Saarinen /sd
Annika Lapintie /vas
Veijo Puhjo /vas
Valto Koski /sd

Mikko Kuoppa /vas
Pia Viitanen /sd
Matti Vähänäkki /sd
Säde Tahvanainen /sd
Tarja Filatov /sd
Heli Paasio /sd
Pentti Tiusanen /vas
Kari Uotila /vas
Jorma Vokkolainen /vas
Mikko Immonen /vas
Kari Rajamäki /sd
Rakel Hiltunen /sd
Susanna Huovinen /sd
Leena Luhtanen /sd
Pertti Turtiainen /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Marjatta Stenius-Kaukonen /vas
Esko Helle /vas
Unto Valpas /vas
Erkki Pulliainen /vihr